

Słowo wstępne

Współczesna szkoła stoi przed wieloma wyzwaniami. System, w którym funkcjonuje, domaga się długofalowej i konsekwentnie realizowanej strategii rozwoju, uwzględniającej specyfikę zmian, jakie dokonują się w coraz bardziej złożonej, turbulentnej rzeczywistości społecznej. Rozwój nowych mediów, globalizacja we wszelkich sferach funkcjonowania systemu ogólnospołecznego, erozja tradycyjnych systemów aksjonormatywnych, dominacja kultury masowej – oto tylko niektóre z obszernego zbioru problemów, z jakimi przychodzi się dziś mierzyć oświacie i jej beneficjentom. Nowoczesna szkoła winna w większym stopniu reagować na wszystko to, co dzieje się wokół niej, i to zarówno w odniesieniu do treści, jak i metod nauczania. Wszystko to pozwoli lepiej, skuteczniej i efektywniej odpowiedzieć na potrzeby młodych ludzi – najważniejszych interesariuszy szkoły, a także – co nie mniej istotne – na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego instytucji oświatowych, które coraz mocniej domaga się od systemu oświaty kształcenia absolwentów wyposażonych w konkretne umiejętności praktyczne, użyteczną wiedzę i odpowiednie kompetencje społeczne. Czy taka reorientacja szkoły nie grozi jej komercjalizacją? Czy nie stanowi zagrożenia dla etosu instytucji oświatowej i jej wychowawczej misji? Czy nauczanie umiejętności kosztem teoretycznej wiedzy nie spowoduje zawężenia horyzontów przyszłych absolwentów i wypaczenia humanistycznego waloru edukacji? Nie, jeśli pamiętać będziemy słowa Kazimierza Niewęgłowskiego: „Wykształcenie, nawet najlepsze, nie czyni człowieka mądrym. Można wiedzieć względnie dużo, ale nie rozumieć tego, co najważniejsze; nie pojmować istoty człowieczeństwa. Nie wystarczy być dobrym specjalistą w określonej dziedzinie życia, przede wszystkim trzeba być człowiekiem”.

O przyszłości szkoły i jej kondycji warto rozmawiać. Dyskurs ten musi być rzeczowy, heurystycznie płodny, oparty na solidnych, merytorycznych podstawach. Winni w nim uczestniczyć przedstawiciele wielu rozmaitych środowisk: nauki, edukacji, kultury, biznesu. Inicjatywy, które służą kreowaniu takiego dyskursu, adresowane do wielu różnych grup interesariuszy szkoły, zasługują na poparcie i uznanie. Najwyższy szacunek należy się także osobom, które taki dialog inicjują, określają jego kierunek, dbają o jego wysoką jakość. Do takich osób, cieszących się wysokim autorytetem, nadających ton dyskusji ogniskującej się wokół problemów i wyzwań współczesnej oświaty, bez wątpienia należy prof. zw. dr hab. Kazimierz Denek. Odbywające się z Jego inicjatywy Tatrzańskie Sympozja Naukowe to obecnie najważniejsze w Polsce forum debaty na temat jakości i użyteczności wiedzy

zdobywanej przez uczniów i studentów, wyzwań stojących przed edukacją i naukami o niej oraz potrzeb związanych z oświatą. Organizowane corocznie Sympozja stanowią prawdziwe święto polskiej pedagogiki. W przedsięwzięciu biorą udział najwybitniejsi pedagogowie i psychologowie reprezentujący polskie i zagraniczne ośrodki akademickie, a spotkania w stolicy Tatr od lat służą twórczemu poszukiwaniu nowych, lepszych rozwiązań w zakresie edukacji, diagnozowaniu problemów stojących przed szkolnictwem w dzisiejszym, zglobalizowanym świecie oraz odnajdywaniu skutecznych sposobów ich rozwiązania.

W 2012 roku, po raz kolejny, środowisko akademickie uczestniczy w Tatrzańskim Sympozjum Naukowym – wielkim dziele naukowym prof. zw. dr. hab. Kazimierza Denka. W niniejszym słowie wstępnym pragnę wyrazić swoje uznanie dla tego, jakże ważnego i wartościowego przedsięwzięcia, a także dla jego Pomysłodawcy i Promotora, Profesora Kazimierza Denka. To dzięki jego wiedzy, zaangażowaniu, kreatywności i pasji badawczej możemy pochylić się nad problemem zmian w polskim systemie edukacji, zachodzących pod presją współczesności. Dyskusja w ramach Sympozjów uświadamia nam, iż tempo i charakter rozwoju współczesnej cywilizacji nie tylko stawia przed szkołą coraz to nowe wyzwania, ale też wyznacza jej rolę, jakiej dotąd nie odgrywała. Refleksja naukowa w tym obszarze wydaje się niezbędna i prowadzić może do wielu wniosków znajdujących zastosowanie nie tylko na gruncie teorii, ale też praktyki pedagogicznej. Takie wnioski od lat formułują uczestnicy Tatrzańskich Sympozjów Naukowych. Znalazły się one w niniejszym zbiorze artykułów stanowiących pokłosie kolejnego, XVIII Sympozjum. Autorzy zawartych w tej monografii tekstów wyrażają swoją wdzięczność i uznanie za inspiracje, które czerpali do swej działalności z prac naukowo-badawczych Pana Profesora zw. dr. hab. dr h.c. Kazimierza Denka i przekazują Mu z okazji przypadających w 2012 roku Jego trzech rocznic: LXXX-lecia urodzin, LV-lecia aktywności nauczycielskiej (w szkole średniej i wyższej) i półwiecza pracy naukowo-dydaktycznej w uczelni wyższej, najserdeczniejsze życzenia wytrwałości i powodzenia w kontynuacji wielkiego, naukowego dzieła, dla dobra polskiej i światowej pedagogiki.

Jerzy Kopel